

Posudek diplomové práce P. Hůlové Majerčíkové: Služba – jednotící prvek ve spiritualitě Luisy de Marillac a Vincence de Paul

Diplomantka se ve svém textu vrací k tématu, které ji zaujalo už v předchozí etapě studia, a protože kvůli doporučenému rozsahu bakalářské práce musela ponechat některá klíčová témata zvolené vincentinské spirituality stranou, vytyčila si za cíl vrátit se k nim v průběhu svého dalšího bádání. Předložená práce je proto méně obecná a jasněji zaměřená na konkrétní aspekt této spirituality.

Z **formálního hlediska** práce obsahuje přijatelný počet překlepů. Najdeme v ní určité formulační neobratnosti a je v ní znát, že je na úrovni stylistiky ovlivněná četbou zahraničních zdrojů. Konkrétně by to chtělo na některých místech větší střízlivost v popisu událostí a nepřebírat obraznost některých sekundárních zdrojů. Za všechny viz popis života Vincence de Paul mezi roky 1605-1607, nebo viz text na s. 52:

„Jak napsal Jean Calvet, „Vincenc „je ten z lidí, který nejvíc miloval lidi. Naplno realizoval ve svém srdci pocit bratrství, to znamená, že věřil ne slovu, prostřednictvím metafory nebo filozofické úvahy, ale podstatným způsobem, celým svým bytím, že tulák či bídny darebák z ulice, je jeho bratr. Tento postoj, vyzdvihnutý na takovou úroveň, je velmi vzácný.“

Uvedený úryvek myslím dobře ilustruje, že autorka ví, že interpretačně jí tento pramen nabízí důležité místo: Vincenc de Paul nepatří mezi postavy katolické spirituality, která by vynikala pro své dogmaticky či filozoficky zásadní spisy, ale pro příznačnou aplikaci křesťanské nauky do charakteristického životního stylu. Zvolený citát ovšem text posouvá směrem od odborného teologického textu k popularizaci, a to mj. proto, že světci přisuzuje historicky jen obtížně doložitelné myšlenky, pocity a postoje a la „nejvíc miloval“, „naplno realizoval v srdci pocit...“ „věřil ne slovu... ale celým svým bytím...“ atp.

Podobně viz také s. 34: „To vše jí poskytlo potřebné zkušenosti pro velké dílo, které později vykonala k ulehčení všech nemohoucích.“ či na s. 36: „Ve strachu z toho, co ve výchově svého dvanáctiletého syna zanedbala v období nemoci svého manžela a ve strachu o jeho budoucnost, zahrnovala jej mimořádnou láskou, která pěstuje, ale nevychovává.“

Autorka je ovšem přesto **schopna dobře vytěžit odborné zdroje a velkým přínosem jejího textu je využití zahraničních pramenů**. Jak už jsem naznačila, místy se nechává trochu unést interpretací historického kontextu a životních událostí, jaké jsou typické pro popularizační či hagiografické tituly. Podobně i výběr některých detailů ze života obou prezentovaných postav může působit lehce předimenzovaně.

Přesto je třeba především zpracování první kapitoly ocenit a pokud bych měla vyslovit obsahové námitky, budou se týkat až kapitoly druhé a v ní obsažených **definic základních kategorií** spirituální teologie. Autorka diplomové práce se sice pokouší představit základní definici spirituality, s níž pracuje, nicméně způsob, jak to předkládá v úvodu své druhé kapitoly je nedopracovaný, citáty z důležitých teologických autorit dál a nijak se vůči nim nevymezuje (nejspíš by tedy stačilo tyto citáty umístit do poznámky pod čarou). Příliš velký skok a zjednodušení pak autorka dělá, když na počátku popisu spirituality 17. prostředí propojuje spiritualitu a mystiku, zavádějící je hlavně nepřesné definování mystiky v tomto kontextu. Celkové pojetí spirituality je pak i v dalších částech textu diskutabilní a obsahuje některá **přehlédnutí a nepřesnosti**, jako místo, kde autorka charakterizuje spiritualitu Vincence de Paul jako „mystiku zaměřenou na chudé“ a srovnává ji s jinými typy přístupu („Spiritualita středověku měla tendenci, jako u Platona, vymanit se z těla, aby se mohla pozdvihnout

k výšinám. Modlitba se tak chápala jako „pozdvihnutí ducha k Bohu“., s. 47), podobně termín „spiritualita Vtělení“ by měl být více propracovaný ...

Obsahový problém mám pak ještě s podkapitolou 4.1.1. v té části, kde se autorka snaží propojit působení Ducha s typickým charismatem řeholních společností, které práce popisuje. Je mi jasné, kam text směřuje: Duch svatý vede zakladatele řádu (Vincence de Paul a Luisu de Marillac) k tomu, aby ve stopách Ježíše Krista svoji službu orientovali především na chudé. Autorka se pak zaměřila na společnost Dcer křesťanské lásky a snaží se doložit na základě studia pramenné literatury, že toto zaměření patří k původnímu charismatu této řeholní rodiny, protože je inspirováno Duchem svatým a tato inspirace je poměrně přehledně formulována ve spisech zakladatelů. Myslím, že toto vše se dá v podkapitole dočíst, ale způsob zpracování této tematiky je trochu nepřesný a matoucí, což je podle mě dáno několika spornými místy v překladu pramenů. První místo je na s. 73: „Kéž by se Bohu zalíbilo dát nám toho ducha, který animuje, srdce velké, prostorné, široké!“ – jednak tedy „animuje“ lze přeložit např. jako „oživuje“, ale hlavně odtud dál se v textu práce objeví několik míst, kde se nepřehledně klade vedle sebe působení Ducha svatého a pak řeč o „duchu Společnosti“ (míní se tím řeholní společnost Dcer křesťanské lásky). Nejspornější je v tomto smyslu pasáž na s. 74:

„Tvrzení, že Bůh je původcem Společnosti a původcem jejího ducha, znamenalo pro Vincence a Luisu totéž: Když Bůh utvořil Společnost, dal jí svého rázného ducha. Duch oživuje tělo. Je důležité, aby dcery křesťanské lásky věděly, v čem spočívá tento duch tak, jako je důležité, aby ten, kdo chce cestovat, věděl, jak se dostat na místo, kam chce jít. Kdyby dcery křesťanské lásky nepoznaly svého ducha, co by se snažily si osvojit?“

V dalších podkapitolách už tento problém mizí, protože je zřejmé, že se autorka soustředí na popis zakladatelského charismatu a jeho zaměření na službu chudým a činí to velmi pěkným a zdařilým způsobem, vybrané přímé citace z děl zakladatelů jsou tu zcela namístě, protože dobře ilustrují hlavní téma celé diplomové práce a pomáhají dospět k závěrečné syntéze. Poslední podkapitola věnovaná spolupráci Vincence de Paul a Luisy de Marillac už nemusela být tak podrobná, co do jednotlivých faktů, ale zasloužila by si větší prostor pro reflexi uvedených událostí a dokladů o vytváření plodné podoby služby chudým lidem.

V celku textu se ovšem autorce diplomové práce podařilo ukázat, že dílo obou zakladatelů řeholních společností v návaznosti na křesťanskou tradici pomoci bližnímu originálně překročilo některé dobové konvence a že hlavním měřítkem služby druhým lidem pro ně zůstal vždy odkaz k postavě vtěleného Božího Syna a k jeho službě člověku, v různých podobách, které si jednotlivé situace právě vyžádaly, neboť jak píše jeden z prezentovaných autorů, Vincenc de Paul: „Láska je nesmírně vynalézavá.“

V Římě, 6. ledna 2020

ThLic. Mgr. Denisa Červenková, Th.D.